

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1877. Andra Kammaren. N:o 1.

Efter det enligt grundlagens föreskrift lagtima Riksdag i hufvudstaden samlats den 15 Januari 1877, sammanträdde dess Andra Kammare

Tisdagen den 16 Januari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Sammanträdet öppnades af den ledamot, som bevisat de flesta riksdagar, representanten för Venersborg och Ämål, Herr Grefve Eric Sparre, som helsade Kammaren med följande tal:

Varen helsade, mine Herrar, såsom återkomne till förnyade öfverläggningar om ett älskadt fosterlands väl, öfverläggningar, hvilka utan tvifvel skola taga i anspråk Edra krafter, Eder sjelfständighetskänsla, Edert mod att underkasta Eder och Edra kommittenter uppoffringar för det allmänna bästa.

Bland de ämnen, som jag vid vårt senaste sammanträde tillät mig angifva, såsom föremål för behandling under den lagstiftningsperiod, hvori vi äro kallade att deltaga, är grundlagsförändringen redan afgjord, och jag nästan hoppas, att några flera sådana ej skola förekomma. Vår nya Regeringsform och Riksdagsordning äro ännu för unga, att icke en lugn och konsekvent utveckling af desamma skulle erfordras, innan vidare förändringar ifrågasättas.

Äfven anslagen till jernvägsanläggningar äro för denna period afgjorda, och ett tvistefrö såmedelst undanröjdt, som, enligt hvad erfarenheten visat, kan varda ett "sprängämne", för att använda ett modernt uttryck.

Så mycket mera enighet, tid och krafter hafva vi att egna åt den tredje frågan, om behofvet af hvars lösning de tid efter annan och just nu i ögonblicket åter sig skockande molnen på Europas politiska horisont gifva oss en kraftig erinran — den om vårt försvar. Allt för länge har den stått på dagordningen, för att vidare kunna undanskjutas. Förgäfves skulle man dertill söka ett skäl, som egde ens skymten af skenet till giltighet. Efter de mångfaldiga förslag till dels landtförsvar, dels sjöförsvar, som fruktlöst afgifvits, kräfer det, som, efter sägen, nu af Kongl. Maj:t är att förvänta, ett,

om icke jakande — det kan ju obesedt ej lofvas — men åtminstone icke *blott nekande* eller i allmänna termer affattadt svar. En fast vilja saknar aldrig förmåga att genomföra hvad som erkännes vara nödvändigt, och den man gifves icke i Sveriges land, som nekar att detta här är fallet. Låtom oss således enas om: "*Nu*" utan tillägget "eller aldrig"

Med frågan om försvaret är sammanlänkad den om arméns pensionering, utan hvars lösning vi snart sakna tjänstbart armébefäl. Betrakten en och annan af dessa aktningvärda kaptener, hvilkas pligtrohet är höjd öfver allt tvifvel, men med en växt, som påminner om tunnans, eller af ålderdom eller giktkrämpor stappande ben, och svaren mig, huru de skola storma fram i spetsen för sina kompanier. Genomgåån i minnet, huru många af denna korps, der omsättning och friska krafter företrädesvis erfordras, I sett bland afskedstagande i tidningarne under det sistförflutna året, och I skolen inse det trängande behovet af pensionsrågans afgörande. Just under tidpunkten af ett för Sverige oerhördt välstånd sakna vi icke blott trupp, men äfven fullt dugligt befäl.

Jag tvekar, om jemte denna fråga bör nämnas någon annan. De äro alla jemförelsevis af underordnad vigt. Må intresset icke af dem splittras. De krafla sig så gerna fram i förgrunden dessa små-frågor och undantränga de stora.

Med dessa få ord och med en bön för Konung och Fädernesland må Kammarens sammanträde vara öppnadt.

§ 2.

På anmodan af Herr ordföranden hade undertecknade åtagit sig att tills vidare föra Kammarens protokoll.

§ 3.

Herr ordföranden uppläste följande, med särskild, likaledes uppläst skrifvelse från Hans Excellens Herr Statsministern honom tillsända protokoll rörande granskning af fullmakterna för de Kammarens ledamöter, hvilka valts sedan sista riksdagen, jemte förteckning å dessa ledamöter:

Protokoll, hållet inför Hans Excellens Herr Statsministern och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet vid lagtima Riksdagen i Stockholm den 15 Januari 1877.

S. D. Sedan till följd af stadgandet i § 32 Riksdagsordningen Hans Excellens Herr Statsministern och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet anmodat tre bland fullmäktige i Riksbanken och tre bland fullmäktige i Riksgäldskontoret att närvara vid den granskning af riksdagsmannafullmakter, som jemlikt Riksdagsordningens nämnde paragraf denna dag borde ega rum, så infunno sig nu i anvisad lokal inom Kongl. kanslihuset, af fullmäktige i banken: Herrar Kammar-

herren m. m. Grefve C. M. C. Lewenhaupt, f. d. Statsrådet, Kommandören med Stora korset af Kongl. Nordstjerneorden P. J. von Ehrenheim och Hemmansegaren Liss Olof Larsson, samt af fullmäktige i Riksgäldskontoret Herrar Öfverstekammarjunkaren, Kommandören af Kongl. Nordstjerneordens första klass m. m. Friherre G. S. Åkerhielm, Bruksegaren m. m. C. von Stockenström och Bruksegaren m. m. G. Hæggström.

Vid granskningen anmärktes, att i den för hemmansegaren Daniel Isaksson i Nygården af Bolstads socken utfärdade fullmakt blifvit utsatt namnet på den person, efter hvilken Daniel Isaksson vore till ledamot af Riksdagens Andra Kammare utsedd; men då denna afvikelse från det i Riksdagsordningens 20 § föreskrifna formulär icke syntes vara af beskaffenhet, att derigenom otydlighet föranleddes, ansågs berörda fullmakt, i likhet med öfriga, mot hvilka anmärkning ej förekommit, böra godkännas.

Härofver skulle protokoll meddelas Andra Kammaren; hvarjemte förteckning å de Kammarens ledamöter, för hvilka fullmakter blifvit aflemnade, skulle till Kammaren öfverlemnas samt fullmakterna till bemälda ledamöter återställas.

In fidem
G. Ryding.

Den i berörda protokoll omförmälda förteckning hade denna lydelse:

Förteckning å ledamöter af Riksdagens Andra Kammare, för hvilka fullmakter blifvit den 15 Januari 1877 till Chefen för Kongl. Justitie-departementet aflemnade.

Stockholms stad.

Litteratören S. A. Hedin.

Upsala län.

Olands, Löfsta samt Films och Dannemora tingslag.

Nämudemannen Per Adolf de Jounge i Skjerplinge.

Blekinge län.

Karlskrona.

vice Amiralen m. m. C. A. Sundin.

Malmöhus län.

Malmö.

Landshöfdingen m. m. A. Adlercreutz.
Filosofie Doktorn C. C. P. Herslow.

Örebro län.

Örebro.

Boktryckaren K. A. Gumælius.

Gefleborgs län.

Söderhamn och Hudiksvall.

Häradshöfdingen m. m. P. Staaff.

Elfsborgs län.

Sundals härad.

Hemmansegaren Daniel Isaksson
Nygården.

§ 4.

Anställdes upprop af Kammarens ledamöter, dervid såsom frånvarande antecknades Herrar Per Axel Bergström, Carl Anders Larsson, Anders Peter Danielsson, Edvard Ferdinand Meyer, Sven Nilsson i Österslöf, Sven Nilsson i Efveröd, Jöns Christian Evald Akeson Lundegård, Ivar Lyttkens, Anders Patrik Hylander, Johannes Andersson i Knarrevik, Claes Herman Rundgren, Johan Johansson i Bergsäng, Hjalmar Petre, Pehr Staaff, Pehr Lithner och Johan Rutberg.

Herrar Bergström och Meyer uppkommo senare under sammanträdet lopp. I afseende å Herr Danielsson anmäldes, att han ankommit till staden, men vore hindrad tillstädeskomma vid sammanträdet. Angående Herr Larsson anmälde Herr Jonas Andersson i Häckenäs, att han af sjukdom vore hindrad afresa från hemorten. För Herrar Sven Nilsson i Österslöf, Lyttkens, Johansson och Lithner aflemnades bilagda läkarebetyg. Såsom orsak till Herr Sven Nilssons i Efveröd uteblifvande angafs af herr Ola Bosson Olsson, att han af sjukdomsfall inom sin familj hindrats att lemna hemorten. Samma anledning hade Herr Rundgren i bilagda skrifvelse till Kammarens talman angifvit för sitt uteblifvande. Herrar Lundegård och Rutberg hade i de vid protokollet fogade telegram anmält hinder för dem att närvara.

§ 5.

Beslöts att lemna utan anmärkning de fullmakter för de nyvalde ledamöterna, om hvilka § 3 i detta protokoll förmäler.

§ 6.

Upplästes en af Kongl. Maj:ts öfverstekammarherre aflåten skrifvelse med underrättelse att denna dag kl. $\frac{1}{2}$ 1 på dagen skulle till Kammarens samlingsrum ankomma två Konungens öfverstekammarjunkare för att enligt det för Riksdagens öppnande utfärdade ceremoniel bjuda Kammarens ledamöter att i morgon bevista gudstjensten i Storkyrkan och derefter infinna sig å Rikssalen.

§ 7.

Herr ordföranden meddelade, att han anmodat Herrar K. J. Berg, E. G. Boström, Jonas Andersson i Häckenäs, Johan Sandstedt, Nils Pettersson i Runtorp, C. E. M. Clairfelt, C. Herslow, S. Wieselgren, J. A. Enander, Sven Magnusson, Magnus Jonsson och W. Farup att under Herr Bergs ordförandeskap infinna sig klockan 12 denna dag å Kongl. slottet för att hos Konungen begära utnämmande af talman och vice talman.

§ 8.

Aterkom den i § 7 omförmälda deputation och anmälde dervid dess ordförande, att Konungen till talman utnämnt Herr Grefve Arvid Fredriksson Posse och till vice talman Herr Olof Wijk, samt att de sålunda utsedde inför Konungen aflagt den i § 33 af Riksdagsordningen föreskrifna ed.

§ 9.

Den nyutnämnde Talmannen öfvertog klubban och helsade Kam-maren med följande tal:

Mine Herrar af Andra Kammaren!

Minnet af det förtroende, hvarmed Ni, mine Herrar, behogat hedra mig, då jag under sistförflutne riksdag hade äran leda edra öfverläggningar, föresväfvar mig må hända alltför lifligt i detta ögonblick, då jag hos eder å nyo inträder i utöfning af talmansbefattningen.

Visst är att detta minne af mig förvaras i tacksamt hjerta och styrker min förhoppning att Ni, mine Herrar, välvilligt skola understödja mitt ärliga bemödande att med nit och oveld fullgöra detta ansvarsfulla förtroendeuppdrag.

Nedkallande den Högstes välsignelse öfver Kammarens arbete, och förvissad att det skall lända till gagn för ett älskadt fosterland, förklarar jag härmed förhandlingarne öppnade.

§ 10.

I enlighet med Herr Talmannens förslag beslöt Kammaren att vid sammanträde nästa torsdag företaga val af:

- 1:o) Kammarens sekreterare,
- 2:o) Tre ledamöter i talmanskonferensen,
- 3:o) Två ledamöter att tillsammans med två från Första Kam-maren valde hafva inseeende öfver Riksdagens kansli,
- 4:o) Åtta ledamöter, hvilka enligt Riksdagsordningen och Kam-marens arbetsordning skola jemte talmannen tillsätta Kammarens kansli- och vaktbetjening, och
- 5:o) Tre ledamöter att enligt Kammarens arbetsordning hand-hafva värden om Kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 11.

Beslöt Kammaren, likaledes på hemställan af Herr Talmannen, att val af ledamöter och suppleanter i de ständiga Utskotten skulle, i enlighet med ett i samråd med Första Kammarens talman upp-gjort förslag, företagas nästa lördag, äfvensom att suppleanter i dessa Utskott skulle utses till lika antal med de ordinarie ledamöterna.

§ 12.

Med erinran derom, att vid föregående riksdagar, med stöd af § 14 i Kammarens arbetsordning, beslutats anvisa särskild talarestol för dem af Kammarens ledamöter, hvilka vid afgifvande af sina yttranden önskade begagna sig af en sådan plats, hemställde Herr talmannen, om icke jemväl för denna riksdag den med nr 9 betecknade platsen borde för sådant bruk anvisas.

Denna hemställan biföll Kammararen.

§ 13.

Beviljades ledighet från riksdagsgörömlen åt Herr Lundegård till den 18 i denna månad och åt Herr Rundgren under åtta dagar, räknadt från den 15 innevarande Januari, på sätt de, hvar för sig, begärt i sammanhang med deras i § 4 här ofvan omförmälda anmälan om hinder för inställelse till detta sammanträde.

Godkändes, hvart efter annat, de förfall, hvilka, enligt hvad § 4 i detta protokoll närmare angifver, Herrar Lithner, Lyttkens, Sven Nilsson i Österslöf, Johan Johansson, Carl Anders Larsson och Sven Nilsson i Efveröd låtit anmäla för underlåtenheten att till denna dag infinna sig vid Riksdagen.

§ 14.

Ankommo två Konungens öfverstekammarjunkare och framförde den i § 6 här ofvan omförmälda inbjudning.

Kammararens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 1 e. m.

E. Thomasson.

Moritz Rubenson.

Onsdagen den 17 Januari.

Kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m.

Kammararens ledamöter samlades och afgingo till Storkyrkan för att efter bevestigad gudstjänst infinna sig å Rikssalen, der Riksdagen skulle af Konungen öppnas.

E. Thomasson.

Moritz Rubenson.